

08 - 3 Tướng

Kalama tri ân đh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi chép.

[06/06/2025 - 08:59 - anhlibrary]

Hôm nay học là 3 cái trình độ kinh nghiệm (Tướng).

1/ Dục tướng: y cứ trên 5 trần vật chất. Cô nhìn cô thấy tôi viết không?

A. Ác nghiệp: rồi nghe nói. Các vị còn nhớ tôi nói là mình có hai cách mình nhìn về thế giới này không? tức là nhìn về bản chất và nhìn về hiện tượng.

Thì trong suốt cuộc luân hồi là mình nhìn toàn trên hiện tượng thôi, nhìn trên hiện tượng chính là nhìn trên tướng. Mà Tướng có 3 cấp:

Cấp 1: là Dục tướng, mà Dục tướng là y cứ trên 5 trần vật chất. Cô chỉ có thể làm ác khi mà cô không hiểu được bản chất của các pháp. Trong Kinh cả A Tỳ Đàm, và Tạng Kinh đều vẫn nhìn nhận là Vị Tu Đà Hoàn khi mà họ hiểu được bản chất của Thân và Tâm này như mây bữa nay mình học đó, nó là đồ lắp ráp do các Duyên mà có và do Duyên mà mất. Họ hiểu cái đó bằng cái sự thực chứng của họ, thì ngay cái tầng Tu Đà Hoàn đó là những cái tội lỗi mà đủ để sa đọa họ không có phạm được. Nghe kịp không? tôi nói có nhanh lắm không chắc về phải nghe lại chứ không thể nào.. thì 3 trình độ kinh nghiệm gọi tắt là Tướng, cái đầu tiên là Dục Tướng. Tức là kinh nghiệm y cứ trên 5 trần vật chất thì trường hợp một là Ác nghiệp tức là do hiểu lầm là có món ngon, vật lạ, áo đẹp, rồi nhà cao, cửa rộng rồi từ đó người ta mới thích, và từ thích mới ghét. Do ảo giác về hiện tượng nên mới có thích rồi ghét, từ đó việc xấu nào cũng làm, cái đầu tiên. Do ảo giác về hiện tượng nên mới có thích và ghét, từ đó dẫn đến cái hệ quả là việc xấu nào cũng làm.

Có nghĩa là đối với một bậc Thánh, chuyện đầu tiên đối với bậc Thánh thấp nhất là Tu Đà Hoàn, người ta không còn tiếp tục ảo giác về thân tâm nữa. Không còn ảo giác về thân tâm nữa, cho nên là họ vẫn có thể có vợ, có chồng, họ vẫn ăn, vẫn mặc, vẫn có nhà cửa, vẫn có phương tiện đi lại như mình, vẫn sở hữu tài sản như mình, vì họ là cư sĩ mà. Người xuất gia thì khỏi nói rồi, còn nếu họ là cư sĩ. Nhưng có một điều họ luôn luôn ý thức rất là rõ là có gia đình thì phải lo gia đình, có thân này thì phải lo thân này. Đối với họ chỉ vậy thôi, hoàn toàn là vì trách nhiệm. Chứ còn nếu nói vị Tu Đà Hoàn mà gọi là đam mê, và tin cậy vào cái thân xác này như là kẻ phàm phu thì không có, không có, bởi vì vị đó không còn thân kiến nữa. Thân kiến là chấp thân tâm này là của mình thì vị đó không còn nữa. Cho nên cái chuyện đầu tiên là ba cái trình độ kinh nghiệm trong đời này nè, thì trình độ một là Dục Tướng, y cứ trên 5 trần vật chất, từ cái y cứ trên 5 trần vật chất người ta mới có tướng đầu tiên là Dục Tướng. Thì trong cái trường hợp Dục Tướng nó có 2 trường hợp nhỏ nữa: một là Ác nghiệp do ảo giác về hiện tượng nên mới có thích và ghét, mọi việc xấu đều làm. Trong đó có gồm cái gì ta?

Ví dụ là sát sanh. Sát rồi Đạo, Đạo là trộm cướp, rồi Dâm, Vọng, Tửu. Sát, Đạo, Dâm, Vọng, Tửu.

- Sát là sát sanh.
- Đạo là đạo tặc.
- Dâm là dâm dục, tà dâm.
- Vọng là nói dối.
- Tửu là uống rượu.

Thì Sát, Đạo, Dâm, Vọng, Tửu, 5 cái này vị Tu Đà Hoàn họ không có phạm được vì sao? vì họ không còn cái ảo giác về cái thế giới này như là phàm phu nữa. Họ còn ảo giác, ảo giác còn, nhưng ảo giác kiểu phàm phu không còn nữa, đó.

B/ Trường hợp thứ 2 là Thiện nghiệp: thiện nghiệp mà ở cấp thấp thì nó vẫn còn phải dựa trên hiện tượng.

thí dụ: như tôi sợ kiếp sau tôi sanh làm chó, làm mèo, sợ phải ăn phân, sợ phải uống máu, sợ phải ăn thịt sống, sợ phải bị xuống địa ngục, bị đâm, bị chọt, bị bầm, bị sát, bị nấu, bị hành hạ tùm lum, do tôi sợ cái đó cho nên tôi mới ráng tôi tu hành làm công đức. Mà thật ra đó cái sợ mà sợ sa đọa, sợ nghèo, sợ bệnh, sợ tai nạn gì.. tất cả những cái sợ đó đều là liên hệ đến dục tướng hết, nói nghe kịp không?

Cái hạng thứ nhất là do nó bám vào cái hiện tượng mà nó sống ác ôn. Cái hạng thứ hai là nó cũng bám vào hiện tượng để rồi nó sống tốt hơn, nghe kịp không? cái này về phải nghe lại, chứ còn mà tôi giảng tại chỗ không nghe kịp đâu. Thì cái Dục Tướng nó gồm có 3 trường hợp.

Trước hết Tướng gồm có 3. Trong đó một, riêng cái Dục tướng phải có 3 trường hợp nữa. Trường hợp thứ nhất là Ác Nghiệp do ảo giác và hiện tượng nên mới có các chuyện thích ghét, rồi từ đó việc xấu nào cũng làm. Chẳng hạn như là Sát, Đạo, Dâm, Vọng, Tửu.

Rồi qua tới Thiện Nghiệp. Thiện nghiệp ở trình độ thấp vẫn phải dựa vào 5 dục, dựa vào 5 trần.

Thí dụ như bây giờ, tại sao mà cô không ở nhà mà tại sao bữa nay cô lại chạy lên chùa? Bởi vì cô thích ở trên chùa là nó không có ồn. Ôn có phải là 5 trần không? có phải không? rồi ở nhà cô gặp cái cảnh mà chơi game, hát karaoke, rồi ăn nhậu, đánh lộn, đá banh. Tất cả những cái đó có phải 5 trần không? Cô muốn trốn 5 trần đó bằng cách là cô chạy lên chùa cô kiếm cái 5 trần trên chùa đúng không? thí dụ cô lên chùa, cô thấy cái cảnh, cái thấy trên chùa nó dễ chịu hơn cái thấy ngoài đời. Trên chùa cô thấy Tăng Ni đi đứng hiền lành, thấy tượng Phật, thấy Chánh điện mái cong cong, thấy có cái rừng cây, rồi thấy có kinh hành. Toàn là xài 6 căn không nhưng mà cô thấy cái 6 căn ở chùa nó dễ chịu hơn 6 căn ở nhà, đó. Cho nên cái đầu tiên là Dục Tướng nó có cái ác tức là có cái Ác nghiệp và Thiện nghiệp là chỗ đó. Tức là do còn chấp ở trong 5 trần sắc, thanh, hương, vị, xúc. Nói nôm na là còn chấp trong vật chất. Do còn chấp trong vật chất cho nên có kẻ làm ác, có kẻ làm thiện, xong chưa? Nhưng mà tới cái thứ ba này nè mới ghê. Khi mà Phật ra đời Phật mới nói như này giờ.

Phật nói các con nhớ nha, các con sống toàn bằng sống kinh nghiệm không hà, thì bây giờ té ở đâu thì đứng lên từ đó, không thể nào té ở Vĩnh Long mà lên Sài Gòn mới đứng lên, chuyện đó không có đúng không? mình té đâu phải đứng lên từ đó, đúng không? mình ăn cái gì độc là mình phải mửa cái đó ra, chứ không phải mình ăn cái nào độc mình mửa cái khác. Không thể nào cô ăn bánh xèo mà có độc rồi cô mửa ra bánh canh hình như không có đúng không? mình nuốt cái gì thì mình mửa cái đó ra chứ, đúng rồi. Cho nên bây giờ nếu mà do Tướng, do Dục Tướng mà mình làm các cái nghiệp ác để sa đọa, do cái Dục Tướng mà mình làm các nghiệp Thiện cầu quả nhân thiên như Thập thiện nè. Thập thiện dựa vào 5 trần có đúng không? kiểu sống kinh nghiệm mà dựa trên 5 trần. Đó gọi là Dục Tướng, xong chưa? Trong đó nó có 2 trường hợp:

a/ Một là Ác nghiệp là do dựa vào 5 trần, do dựa vào 5 trần mà làm ác.

b/ là Thiện nghiệp do dựa vào 5 trần mà làm lành, đó.

c/ Tức là tu giải thoát có nghĩa là cũng dựa vào 5 trần mà tu Thiền Chi và Quán.

Chi là gì? Chi là tập trung tư tưởng để đắc thiền định, thần thông, chết sanh về phạm thiên, tiếng Phạn gọi là Samatha.

Còn Quán là Vipassana, tối nay về là phải nghe chứ còn tôi chịu chết, rồi. Như vậy thì cái đầu tiên là Dục Tướng nó có nghĩa là những hành giả mà bây giờ thấy ta đây là ngon lành chứ thật ra đều là tu trên Dục Tướng hết, tức là Tu dựa trên 5 trần. Hồi xưa chưa biết đạo thì do dựa vào 5 trần mà làm các điều ác. Sau đó biết Đạo thì dựa vào 5 trần mà làm các điều thiện. Mà dựa vào 5 trần là gì?

- Thấy sát sanh là ác quá, là bất nhẫn. Rồi gì nữa?

- Thấy người ta nghèo thấy ghê quá.

- Thấy người ta bệnh thấy ghê quá.

- Thấy người ta già thấy ghê quá.

- Thấy người ta hấp hối, sợ hãi thấy ghê quá.

Toàn là thấy không thấy không? Toàn là thấy không, đó. Thì do thấy bắt đầu sợ. Do thấy, do nghe, do suy nghĩ về những hiện tượng vật chất mới bắt đầu biết tu. Vậy trường hợp một là Dục Tướng làm nền cho Ác nghiệp. Trường hợp hai Dục Tướng làm nền cho Thiện nghiệp. Trường hợp ba Dục Tướng làm nền cho Tu giải thoát. Ghi được chưa? Hiểu không? tôi ghi rất là rõ nè.

Trường hợp là một Dục Tướng làm nền cho tội lỗi. Trường hợp hai là Dục Tướng làm nền cho công đức. Trường hợp ba Dục Tướng làm nền cho Tu hành.

2/ Là Thiền Tướng:

Thiền Tướng là gì? Thiền Tướng chỉ có 2, không chỉ có 1 thôi cho nó gọn, chứ bây giờ nói nhiều hời bà điên lên đó.

Người không tu thì thấy...cái này nó sâu lắm mà tôi vì lòng từ tôi giảng thôi chứ, chắc là phải về nghe 3000 lần mới hiểu. Người không tu thì thấy thế giới có vô số thứ để quan tâm. Người tu Thiền định thì thấy thế giới chỉ còn 10 thứ để quan tâm, nên tâm tư đơn giản tập trung và sâu sắc hơn, có đúng vậy không ta? Một cái người mà có quá nhiều cái mỗi quan tâm thì nó không thể đơn giản được và cái khả năng tập trung nó yếu đi, đúng không? Cho nên cái Thiền Tuởng là gì? Người không tu thì thấy thế giới có vô số thứ để quan tâm. Người tu Thiền định thì thấy thế giới chỉ còn 10 thứ để quan tâm. 10 thứ đó là gì ta? Ghi.

- Đất, Nước, Lửa, Gió, (căn bản để tạo nên hình dáng).

- Xanh, Vàng, Đỏ, Trắng (căn bản để tạo nên màu sắc). Có nghĩa là toàn bộ vũ trụ lúc bấy giờ họ chỉ còn quan tâm có 10 thứ thôi là Đất, Nước, Lửa, Gió, Xanh, Vàng, Đỏ, Trắng là 8.

- Hư không, Ánh sáng là 2 điều kiện hỗ trợ cho 8 cái kia. Hư không nghĩa là khoảng cách, khoảng cách giữa các thứ vật chất. Còn ánh sáng không có thì mình đâu có thấy được gì đúng không? cho nên như vậy Thiền Tuởng là gì? Thiền Tuởng định nghĩa nè, người không tu thì thấy thế giới có vô số thứ để quan tâm. Vô số thứ là gì ta? Kinh rạch, sông ngòi, đại dương, đúng không? nhà cửa, đất đá, trai gái, đẹp xấu, trắng đen, mập ốm, rồi cái gì nữa? rồi chủng tộc, rồi màu da, ngôn ngữ, biên giới, rồi gì nữa? triết học, rồi khảo cổ, rồi vật lý, hóa học, nói chung là vô số thứ để mình quan tâm. Nhưng mà đối với cái người tu Thiền họ chỉ còn có 10 cái để họ quan tâm thôi. Đó chính là Đất, Nước, Lửa, Gió, Xanh, Vàng, Đỏ, Trắng, Hư không, Ánh sáng, đúng chưa? 10 thứ này được gọi là Thiền Tuởng, 10 thứ này được gọi là Thiền Tuởng, đó. Thế giới này mình sống toàn bằng kinh nghiệm không. Tất cả những kinh nghiệm nào liên hệ tới vật chất thì ta gọi nó là Dục Tuởng, theo kịp chưa? Tất cả kinh nghiệm nào dựa trên các đề mục tu thiền thì ta gọi là Thiền Tuởng.

3/ Qua tới trường hợp 3 là Quán Tuởng: phải nhìn thấy bản chất rốt ráo của các pháp tức vượt khỏi thế giới hiện tượng xưa nay thì ta mới chứng Thánh.

NHƯNG buổi đầu, buổi đầu mới tu Quán thì ta vẫn phải dựa trên hiện tượng để trau dồi Niệm và Tuệ. Khi đủ duyên, chúng chín mùi thì ta tự nhiên, ta tự nhiên sao ta? ta tự nhiên lia bỏ khía cạnh hiện tượng, để nhìn thẳng khía cạnh bản chất, hiểu chưa? Thì cái đầu tiên, giai đoạn đầu gọi là Quán Tuởng, hiểu không? tức là toàn bộ thế giới này chỉ là kinh nghiệm thôi. Thì kinh nghiệm nó có nhiều lắm, nhiều cấp.

- Cấp 1 là Dục Tuởng. Có nghĩa là cái kinh nghiệm nó phải dựa vào các cái điều kiện vật chất.

Thí dụ như đối với người làm ác, thì họ phải thích ăn ngon nè, mặc đẹp nè, thích quyền lực nè, thích được khen nè. Nói chung là họ phải dựa vào toàn bộ các cái khía cạnh vật chất để mà họ sống, rồi từ đó họ làm các việc ác. Họ thích đi câu cá, thích đi săn bắn, thích đánh bài, thích nhậu nhẹt, thích ca hát, thích nhảy đầm...v.v..thì như vậy cái cấp một là vẫn sống trong Dục Tuởng, dựa vào cái Dục Tuởng để mà làm ác.

Trường hợp 2, vẫn trong Dục Tuởng mà có người họ không có vì ăn ngon, mặc đẹp mà họ làm ác, nhưng mà lúc đó họ lại nhìn thế giới này ở một cái nhìn tích cực hơn. Hồi xưa họ chỉ đơn giản sống bằng bản năng, đó. Thấy cái đó đẹp quá làm sao mình chiếm hữu cái đó, thấy cái đó nó ngon quá làm sao mình chiếm hữu cái đó, mình thấy có cái đó mình sướng quá, bây giờ làm sao mình chiếm hữu cái đó, bất kể thiện ác. Còn bây giờ mình ở cấp độ khác cao hơn. Có nghĩa là mình cũng nhìn vào 5 trần, mình cũng biết ngon, biết dở, nhưng mà mình lại không vì cái ngon, cái dở, cái thơm, cái mềm, cái mịn đó mà mình làm ác, mà mình lại dựa vào cái đó để mình làm thiện, hiểu không? bây giờ nghe kịp chưa?

Cái đó vẫn nằm trong Dục Tuởng đúng không? cô nên nhớ định nghĩa đầu tiên là Dục Tuởng dựa vào 5 trần, cứ nhớ nhiều đó. Dục Tuởng dựa vào 5 trần, cho nên là buổi đầu mình dựa vào 5 trần để mình làm ác. Thì đó gọi là Dục Tuởng làm nền cho ác nghiệp.

Trường hợp thứ 2: mình vẫn dựa vào 5 trần nhưng mà mình làm các việc thiện. Lúc bấy giờ cái Dục Tuởng nó làm nền cho Thiện, xong chưa?

Tới trường hợp 3: Đối với người tu hành giải thoát họ cũng vẫn phải dựa vào 5 trần, đúng không? thì trường hợp đó được gọi là Dục Tuởng làm nền cho cái chuyện tu hành giải thoát, phải không?

Và hồi này tôi thấy kiểu cô Phụng cho nên tôi dấu, tôi không có nói cái phần sau rất là quan trọng. Từ cái chỗ mà chúng sanh có trình độ sai biệt nên nó chia ra nhiều nhánh tu hành lắm.

- Có một số mới vô là phải tu tướng liền.

- Một số mới vô là phải tu tâm.

Cô biết cái đó không? cô nhớ không? tu tướng là gì ta? Đi đứng nghiêm trang, rồi cô phải lên núi cô ở nhen, con phải ăn chay, nằm đất, con phải ăn mặc nâu sòng, con phải khổ cực, gánh nước, bửa củi trên rừng sâu núi thẳm, rồi con mới bỏ mấy thói hư tật xấu từ từ, mỗi ngày là con phải già là 20 ký lúa, rồi con cắt 15 ký rau, rồi con phải gánh dùm Thầy là 4 cái lu nước, mỗi lu vậy là 100 lít, đại khái vậy là tu Tướng.

Nhưng có những người không phải như vậy. Họ chỉ nghe là họ ngộ liền, họ đi vô tu Tâm, hiểu không ta? Có đúng không? cho nên là tùy vào cái trình độ mà có người vô tu Tướng, tu Tâm là chỗ đó, rồi. Dựa vào cái Dục Tướng là vậy, có nghĩa là dựa vào Dục Tướng để làm ác, dựa vào Dục Tướng để mà làm thiện. Nhưng mà cuối cùng dựa vào Dục Tướng để mà tu.

Rồi bây giờ tiếp theo cái Thiền Tướng. Thiền Tướng là gì? Thiền tướng tức là dựa vào các đề mục để mà quan sát thế giới, có đúng không? đó, cái đó gọi là Thiền Tướng mà cái này mới là quan trọng, cái câu này phải đọc thuộc lòng: Người không tu thì thấy thế giới có vô số thứ để quan tâm. Người tu Thiền định thì thấy thế giới có chỉ còn 10 thứ để quan tâm, 10 thứ đó là gì ta? Đất, Nước, Lửa, Gió, Xanh, Vàng, Đỏ, Trắng, Hư không, Ánh sáng. Tức là thế giới đối với họ chỉ có 10 thứ đó thôi. Thì 10 thứ đó được gọi là Thiền Tướng. Nhưng mà sở dĩ cô Phụng nghe cái này hơi đuối là tại vì đây là cái thế giới mà nó nằm ngoài cái trình độ của mình. Cho nên học cho biết. Giống như bây giờ mình học hóa chất thì cô phải nói là cái chất acid thì nó có acid citric thì nó rất là gần với mình, nó có trong cam, chanh, bưởi, ổi, thí dụ vậy. Nhưng mà khi nó có các cái chất rất là lạ như là chất Plutonium, hay là chất Uranium, Uranium và Plutonium hai chất làm bom nguyên tử, mình học cho biết vậy thôi chứ trong đời sống mình làm gì có hai cái chất đó, trong đời sống thường nhật mình làm gì có nhưng vẫn phải học, Helium đồ đó, mình phải biết, mình chỉ biết có biết đốt ga, lò ga, lò điện, lò củi, lò than, chứ mình đâu có biết Helium nó cũng là một thứ nhiên liệu, không biết cái đó, thì đó là nhiên liệu cho các ngành không gian, ngành vũ trụ, nhưng mà vẫn phải học, học để biết trên đời nó có tồn tại vậy. Thì ở đây quý vị học về Thiền học cho biết vậy thôi chứ kiếp nào mà mình chạm đến cái này, rồi.

Cái thứ ba là Quán Tướng. Quán Tướng là gì ta? Tức là phải nhìn thấy bản chất rốt ráo của các pháp tức vượt khỏi thế giới hiện tượng xưa nay thì ta mới chứng Thánh. NHƯNG buổi đầu, mới tu Quán thì ta vẫn phải dựa trên hiện tượng để tra dồi Niệm và Tuệ. Khi đủ duyên, chúng tức là Niệm và Tuệ đó chín mùi thì ta tự nhiên lia bỏ khía cạnh hiện tượng, để nhìn thẳng khía cạnh bản chất, giai đoạn đầu gọi là Quán Tướng, hiểu không?

- Con không rõ là trên cái trục Tướng đó có cái tu giải thoát để lấy cái 5 trần thì nó khác cái chỗ Quán Tướng?

Nghe, hỏi ít là tôi hiểu rồi. Tức là cái hạng đầu tiên này nè, cái hạng mà ác nghiệp là hồi nãy tôi nói không chịu nghe, nó thấy ăn ngon, mặc đẹp nó thích, miễn là nó được ăn ngon, mặc đẹp, chuyện ác gì nó cũng làm hết, nhưng mà có phải là nó dựa trên 5 dục không? rồi.

Cái hạng thứ hai nó cũng muốn ăn ngon, mặc đẹp, nhưng mà nó lại liếc nó thấy mấy cái người mà bị đui, què nó sợ, vậy đúng không?

Tới cái hạng thứ ba. Cái hạng thứ ba nó cũng thấy người ta đui, què rồi già, bệnh. Nhưng mà thay vì nó cầu quả nhân thiên thì bây giờ nó lại đi cầu quả giải thoát đừng phải gặp 5 trần này nữa.

- Cái đó và cái Quán Tướng này nè?

- Khác nhau, khác nhau chứ. Cái này là dựa vào đề mục Tứ Niệm Xứ. Còn cái này dựa vào 5 trần thông thường trong đời sống. Nếu mà người có học căn bản họ liếc vô họ biết tôi nói cái gì. Đây 5 trần là cái này, nghe tôi nói, 5 trần thông thường. Thí dụ như bây giờ tôi thấy tôi vô bệnh viện, ba người vô bệnh viện, ba người mình vô bệnh viện đi thăm xong trở về, ba người khác nhau hết.

- Tôi vô bệnh viện thì tôi thấy ghê quá, bệnh mà không có tiền nó khổ vậy đó, tôi về tôi bắt đầu lật lọng, lừa đảo, tôi làm bao nhiêu điều ác để tôi có tiền, tôi làm bao nhiêu điều ác để tôi đừng có bị cái cảnh vô bệnh viện không có tiền.

- Còn chị, thì chị vô bệnh viện, chị đi chung với tôi mà, thấy vậy thôi về nguyện kiếp này cho tôi đừng bệnh hoạn, kiếp này cho mình đừng có nghèo khổ, bây giờ con ráng con đi chùa, để kiếp sau con được giàu, được mạnh, con đừng có bị vậy nữa. Hiểu không?

- Nhưng cái bà này bà lại khác, bà cũng đi chung vô bệnh viện với mình nhưng bà về bà nói không. Con thấy vậy là đủ rồi. Ở đâu có sướng thì ở đó có khổ, có sanh là phải có già, có bệnh, có chết. Con nguyện đời đời con chỉ gặp Phật pháp con tu chứ đừng có sanh tử nữa. Như vậy cả ba người mình đều thấy 5 trần đúng không? thì trường hợp.

- Cái con muốn hỏi, con thắc mắc là mình do thấy 5 trần đó có chắc mình đi trong 3 cái điều này?

- Ba điều này.

- Khi mình đã quyết định tu giải thoát rồi thì nó sẽ dẫn mình tới cái Quán Tưởng này?

Tới cái Quán Tưởng này, tức là lúc đó mình đã quay về đề mục của Đức Phật, Tại sao tôi tách riêng nó ra? không phải tôi tách mà trong Kinh tách, tại sao? Là bởi vì còn nhớ không? chỉ có Tứ Niệm Xứ mới có đề mục Danh Sắc, nghe kịp không? còn ở đây nè, ở giai đoạn này toàn là nó thấy, nó ớn, Bây giờ hiểu chưa? Bây giờ cứ nhớ thuộc lòng dùm tôi cái này, thuộc lòng như con nít vậy. Dục Tưởng là kinh nghiệm dựa trên 5 trần, từ đây tới mai là cứ đọc hoài.

Có nghĩa là dựa vào...mà hên tôi viết chữ...thấy tôi viết không? đó, chỉ và quán, còn viết Pali nữa chứ. Do dựa trên cái này nè, bởi hồi nãy tôi nói ba người chiều nay đi vô bệnh viện thấy 5 trần đúng không? Nhưng mà từ cái chỗ 5 trần đó đó, bắt đầu tôi về tôi mới tu thiền, tôi về tôi mới làm phước, bổ thí, đó.

Đúng là bài học kỳ này rất là sâu, bài này rất là sâu, đó mà quý vị cứ cà lơ, cà lơ.

Trên thế giới này dựa vào cái đó, dựa vào...mà cái nội dung Kinh dựa vào đâu? Nguyên ở trên này nè là dựa vào Kinh Tương Ưng. Tương Ưng học rồi, tôi giảng rồi và Vô Ngại Giải Đạo. Trong đó giảng vậy đó, giảng cái tôi vừa nói.

Trong đó nói thế này, do gì ta? Nó làm cái vòng tròn Duyên khởi, Duyên khởi hẹp. Hồi đó giờ mình học Duyên khởi rộng. Duyên khởi hẹp là gì ta?

Bây giờ học Duyên khởi hẹp nè, học ít biết có cái đi cải tùm lum hết. Do gì? do Tưởng sai biệt, biết sai biệt không? sai biệt là khác nhau.

- Do Tưởng sai biệt nó mới tạo đến Ái sai biệt.

- Do Ái sai biệt nó mới tạo ra là Nghiệp sai biệt.

- Nghiệp sai biệt nó dẫn đến cái Sanh Thú, Sanh thú là chỗ đầu thai đó, sai biệt. - Sanh Thú sai biệt nó mới dẫn đến cái Tưởng sai biệt, có thấy không? làm ơn vẽ dùm cái này đi, hiểu không ta?

Do Tưởng sai biệt, có nghĩa là you thích cái này, you thích không giống tôi. Cái you quan tâm không giống tôi cho nên nó dẫn đến cái thích không giống nhau. Rồi cái thích không giống nhau nó dẫn đến cái Nghiệp không giống nhau. Rồi cái Nghiệp không giống nhau nó dẫn đến cái chỗ đầu thai không giống nhau. Đầu thai không giống nhau nó tiếp tục làm nền cho cái kinh nghiệm không giống nhau, nghe kịp không? Kinh nghiệm không giống nhau dẫn đến sở thích không giống nhau. Cái này dịch là kinh nghiệm, còn cái này là thích, cái này là sở thích. Sở thích không giống nhau, còn này là cái gì ta? hành động không giống nhau. Rồi chón về không giống nhau, có thấy không ta?

Bây giờ nói theo từ trong Kinh nè Tưởng sai biệt dẫn đến Ái sai biệt. Ái sai biệt dẫn đến Nghiệp sai biệt. Nghiệp sai biệt nó dẫn đến Sanh Thú sai biệt. Đó là nói trong Kinh.

Bây giờ nói theo ngoài đời nè. Kinh nghiệm sai biệt, kinh nghiệm là cái này giờ mình học đó, ba cái kinh nghiệm này giờ mình học đó, nhớ không? nó quan trọng như vậy đó. Ba cái mình học này giờ. Kinh Nghiệm sai biệt nên dẫn đến sở thích sai biệt. Sở Thích sai biệt dẫn đến hành động sai biệt.

Hành động sai biệt dẫn đến chón về sai biệt. Mà từ cái chón về nó quay trở lại nữa, quay trở lại cái gì ta? Kinh nghiệm sai biệt. Do Kinh nghiệm sống trong Dục Tưởng nè, dẫn đến tôi thích 5 dục, mà 5 dục tôi thích khác với cô Phụng, khác với chị Hồng, khác nhiều lắm, cho nên nó mới dẫn đến cái Nghiệp sai biệt, do đó nên tôi mới sanh làm con cò, tôi thích ăn cá. Trong khi mấy chị làm chim, mấy chị lại thích ăn sâu. À bà này thích ăn củ, lá, rễ, bà này thích ăn sâu, mà tôi lại thích ăn cá. Đó cho nên từ cái nghiệp sai biệt dẫn đến chón về sai biệt, rồi dẫn đến Kinh nghiệm sai biệt rồi quay trở lại nữa. Tức là ngày xưa, kinh nghiệm kiếp xưa của tôi đó là con người. Nhưng mà khi tôi làm quá nhiều ác nghiệp, bây giờ tôi làm con cò. Khi tôi làm con cò thì cái kinh nghiệm của tôi đối với 5 dục nó khác cái kinh nghiệm của con người phải không ta? Khác không? tôi làm con cò thời gian tôi làm tùm lum việc cái tôi đi sanh tôi không làm con có mà tôi làm con giò. Cái kinh nghiệm của tôi trong 5 dục nó khác con cò phải không ta? Có hiểu không? hiểu? Khi tôi làm giò thời gian do

cái nghiệp nào xưa xưa xưa xưa năm 1900 oanh tặc nó mới trở, tôi thoát kiếp giới tôi trở lên tôi làm con người. Nhưng mà do cái tập khí nhiều đời, tập khí là thói quen. Tập khí (trong 24 duyên), cho nên là đây là cái Duyên khởi được nói mà cái Duyên khởi này có giống 12 Duyên khởi kia không? hiểu chưa? Hồi đó giờ mình cứ tưởng Duyên Khởi nhiều đó. Mà cái này trong Kinh kể chứ không phải tôi bịa. Tưởng sai biệt dẫn đến Ái sai biệt. Ái sai biệt dẫn đến Nghiệp sai biệt. Nghiệp sai biệt nó dẫn đến Sanh Thú sai biệt. Tôi hiểu, chứ hồi này tôi hỏi quý vị, quý vị có thể dựa vào đây vẽ dùm tôi cái hình 12 được không? quý vị chết bây giờ, vẽ được không? thôi đừng làm bả sợ, tôi chỉ nói cái gợi ý vậy thôi. Hiểu không? có nghĩa là nhìn cái này vẽ ra cái 12.

- Tức là do Vô Minh duyên cho Nghiệp, nghiệp thiện ác đúng không?

- Nghiệp thiện ác sanh ra Tâm đầu thai đúng không?

- Tâm đầu thai sanh ra 6 Căn đúng không?

- 6 Căn sanh ra 6 Xúc, 6 Thọ, 6 Ái, 4 Thủ, rồi 2 Hữu, rồi Sanh, lão, Tử.

Rồi bây giờ lấy cái này gắn vô được không? đúng ra là nhìn thì thấy. Bám chấp vào 3 cái kinh nghiệm hồi này đó nó mới lột vô cái này, cho nên Duyên khởi nó nhiều lắm.

Rồi bây giờ Duyên khởi có 2 được không ta? Duyên khởi kể gọn hơn được không? đúng ra tôi từ bi, chứ tôi không nhắc số 2, tôi gợi ý có 2, chứ Duyên Khởi này gồm có mấy? bây giờ gọn hơn được nữa không? tôi đang viết nè, khổ quá, hiểu chưa? Đọc được không? do Khổ mới có Tập đúng không?

cho ví dụ. Do khổ mới có Tập là trường hợp nào? Do có 6 căn, rồi mới giải quyết cái nhu cầu của 6 căn, thế là nó ra Tập đúng không? khi mà có Tập tức là tham ái trong 6 trần. Chắc phải nói cho bà này bà hiểu, khổ đây có nghĩa là:

- 6 căn + 6 trần vì giải quyết cái nhu cầu 6 căn, 6 trần cho nên mình phải có tham ái, nghe kịp chưa?

Mà khi mà có ái thì nó tiếp tục tạo ra 6 + 6 đúng không ta?

Tức là Duyên Khởi có nhiều cách nói:

- Duyên Khởi có 12

- Duyên Khởi có 4

- Duyên Khởi có 2

Mà thậm chí trong Kinh còn có nhiều cách. Có chỗ Đức Phật bắt đầu từ do 6 Xúc cái nó ra...Lão, Tử. Ngài không hề nhắc đến Vô Minh ở đây, nha. Vô Minh nó nằm ở đâu? Nếu không nhắc vô minh vậy vô minh nó nằm chỗ nào trong đây? Không được nhắc cái này. Không được nhắc, trong cái vòng 12 Duyên khởi này nè, tôi bôi cái Vô Minh, tôi không nhắc Vô Minh thì Vô Minh nó nằm ở đâu? kiếm chỗ nào nhét Vô Minh vô được không? trong cái Nghiệp này nè, trong Hữu, trong Thủ, trong Ái này nè. Trong Ái có Vô Minh không? phải lệ như vậy đó. Trong Thiện là vô minh gián tiếp, trong ác là vô minh trực tiếp.

Bữa nay mình học ba cái trình độ kinh nghiệm.

Trường hợp thứ nhất mình sống thuần túy trong 5 Trần, mình dựa trong 5 Trần và nó có nhiều chuyện để nói lắm. Ngày nào mà cái biết của ta còn lệ thuộc vào 5 Trần này, ngày đó ta còn bị nhốt tù, có biết không? tôi hỏi cô nè, một cái người mặc gì cũng được, ăn gì cũng được thì người đó tự do hơn cái người phải ăn mặc đúng cái mình muốn, đúng không? chuyện nhẹ, đó là chuyện nhẹ, đó là chuyện nhẹ hiểu. Cái người mà mặc gì cũng được, ăn gì cũng được thì mình thấy nó thoải mái rồi. Còn cái người tôi có biết một vài người quen mà họ đi chung với tôi, tôi mới biết, nam chứ không phải Nữ, Nam đó, lên xe rồi lấy lộn chai nước hoa, phải quay trở vô đổi, chạy cũng 10 phút rồi quay trở lại, nam đó, còn nữ thì khỏi nói. Họ đi là phải chuẩn bị đồ để dành mấy cái ngày đèn đỏ, đèn xanh tùm lum hết, rồi họ quen xài hiệu này, không xài hiệu kia được, nó mềm hơn, nó mịn hơn gì đó, không biết, tùm lum hết, mình ngồi mình nghe, rồi quần là áo lụa rồi cái áo này nó phồng đồ nó đi với cái gì coi mới được. Họ lỡ họ lấy cái áo trên mà không khớp cái quần họ chịu không nổi. Như vậy kẻ nào mà còn bị lệ thuộc 5 Trần thì cái suy nghĩ của kẻ đó, đời sống của kẻ đó kể cả cái mentality và cái personality còn bị nhốt tù, chưa hết. Bây giờ qua tới Thiền Tưởng.

Tu thiền mà còn lệ thuộc vào 10, con số 10 này nè là người đó vẫn còn bị nhốt tù, phải vượt khỏi 10 con số đó để đến tầng vô sắc thì mới được gọi là tự do, tự do trong Tam Giới. Tự do mà trong Tam Giới. Nghe nó rất là mĩa mai, tự do mà còn có cái trong nữa. Đúng là tự do phải ngoài chứ. Như vậy tự do có 2, sẵn đây nói luôn cái chuyện này rất là quan trọng.

Có 2 thứ tự do: 2 thứ tự do, tự do trong cái gì đó và ngoài cái gì đó.

Thí dụ tôi muốn làm gì tôi làm. Tôi muốn làm gì tôi làm, tôi muốn ăn thì ăn, nhậu thì nhậu, muốn bậy bạ cỡ nào cũng được hết, tự do. Thì cái tự do đó là tự do trong. Có hiểu không ta? Hiểu không? tự do trong gì? Trong cái thói xấu của tôi, tự do trong cái môi trường sống của tôi, thử tôi đi chỗ khác thì như vậy tôi đâu có còn được phải không? và nói tự do chứ thật ra tôi đang làm nô lệ cho cái phiền não của tôi, xong chưa?

Chỉ có cái tự do của người tu tập mới là tự do ngoài cái gì đó thôi. Thí dụ:

- Đắc thiền là vượt ngoài Dục, đúng không?
- Đắc thiền Vô sắc là vượt ngoài Thiền sắc.
- Đắc Đạo Quả là vượt ngoài Tam Giới.

Đó cho nên tự do có 2, là tự do trong cái gì đó và tự do ngoài cái gì đó. Một cái outside, một cái inside.

Tôi nhớ có mấy bà mẹ thả con bả trong cái hàng rào, bả đi làm bếp, để trong nhà thì nó la, bả đem nó ra ngoài vườn, bả thả cho nó bò, nó chơi lụp cụp, nó đạp xe đạp, hai ba thằng nó chơi. Nhưng mà thật ra nó tự do ở trong cái rào. Nghe kịp chưa? Còn thằng anh của nó thì khác. Thằng anh của nó về nhà thấy khách quá, thằng anh nói nhà khách quá, con đi ra ngoài cho thoải mái nha má. Bà má nói, làm gì làm mà 9:00 giờ phải về nha. Như vậy thì cái tự do của thằng anh, nó hơn của 2 thằng nhóc phải không ta?

Không có ngạc nhiên là tại sao có lúc Đức Phật Ngài chỉ nói đến Tướng thôi, có lúc Ngài nói có Xúc thôi. Như vậy chiều nay mình học về Tướng. Bây giờ mình học qua Xúc. Đã học xong là về 6 Tướng. Đúng ta đã học xong 6 Tướng chưa? Đúng rồi. Bây giờ tiếp tục 6 Xúc. Cái này mới lạ nè. Toàn bộ vũ trụ này chỉ là thế giới của 6 Xúc.

Tựa đề là Thế giới qua 6 Xúc.

Hỏi này tôi thế giới qua 6 Tướng mặc dù tôi kể có 3 thôi, nhưng mà 3 cái đó chính là 6 đúng không? rồi, thì cái đầu là 5 rồi.

Tiếp theo là mình học về 6 Xúc. Tại sao thế giới này mà lại nói qua 6 Xúc, Xúc ở đây là (Xúc là sự gặp gỡ giữa 6 căn và 6 trần). Gọi là 6 Xúc.

1/ Người xấu sống Bất thiện khi mà 6 căn gặp 6 trần.

2/ Người Thiện thấp, Thiện có vụ Thiện thấp nữa. Người Thiện thấp sống Thập Thiện khi 6 căn gặp 6 trần.

3/ Người có Giới, trong cái Thiện đó mình mới chia ra, người có Giới kiểm soát 6 Xúc.

4/ Người có Định là đóng cửa 5 Xúc.

5/ Người có Tuệ thì thấu suốt 6 Xúc.

Coi có khác nhau không ta? khác không? Người xấu thì sống Bất thiện khi 6 căn gặp 6 trần. Như vậy mình nói tắt đi. Người xấu sống Bất thiện trong 6 Xúc. Người Thiện thấp thì sống Thập Thiện trong 6 Xúc. Người có Giới là người kiểm soát 6 Xúc. Người có Định là đóng cửa 5 Xúc. Người có Tuệ thì thấu suốt 6 Xúc. Có thấy khác nhau không ta?

Thí dụ bây giờ vị Tỳ kheo không có được đi đến một số nơi đúng không? vị Tỳ Kheo không có được thấy, nghe, ngửi một số trần đúng không ta? Trong bát Quan trai không dính mùi thơm, bát quan trai không được xài mỹ phẩm, không xài đồ nữ trang, rồi, đó tùm lum hết. Rồi Tỳ kheo nhiều cái lắm. Tỳ kheo không được giữ thức ăn qua đêm, rồi Tỳ kheo không được sở hữu tài sản. Rồi thế nào cũng có người hỏi tài sản là gì? Thì trong Kinh giải thích tài sản là những gì mà người ngoài đời họ cần tới để có được đời sống vật chất thì cái đó gọi là tài sản, cần có để mà tạo nên thế giới vật chất thì cái đó gọi là tài sản. Một bữa ăn không gọi là tài sản, tại vì nó không đủ để gọi là kiến tạo ra được vật chất. Vật chất đây là nhà, đất, tiền bạc, châu báu. Những thứ mà người cư sĩ họ cần để kiến tạo đời sống vật chất. Còn một bữa ăn hay một cái bộ áo quần thì đó không phải là cái để kiến tạo ra thế giới vật chất, rồi. Cho nên tài sản đây là cái gì mà được người đời họ dùng để kiến tạo đời sống vật chất, rồi.

Như vậy khi mà tôi ghi ra, tôi ghi ra 5 cái này là các vị đã hiểu cái nội dung bài giảng rồi đúng không? thế giới này là thế giới của 6 Xúc thôi.

Bây giờ bắt đầu nghe định nghĩa nè: người sống bất thiện để con mắt tha hồ muốn gặp cảnh sắc nào cũng được, muốn nhìn cái gì nhìn. Người sống bất thiện là để lỗ tai buông lung, buông thả, thích

nghe cái gì thì nghe, lúc họ nghe bằng tâm Tham, lúc nghe bằng tâm Sân, lúc nghe bằng Ái, Mạn, Kiến, Nghi. Đó là người bất thiện.

Còn người Thiện thập là họ sống thập thiện trong 6 Xúc, có nghĩa là sao ta?

- Họ có học chia sẻ gọi là bố thí.

- Họ giữ Giới thì được gọi là kiểm soát 6 Xúc.

- Rồi họ phục vụ, họ nghe Pháp, họ hồi hướng, nói chung sống thập Thiện trong 6 Xúc. Trong đó tôi mới minh họa cái hạng thứ ba. Tại vì cái hạng thứ ba, thứ tư, thứ năm là tôi đang nói về Tam học. Khi quý vị liếc vô đây quý vị thấy à cái thằng cha có Định, chả mới đóng cửa thôi, đóng cửa 5 Xúc thôi, nhưng mà cái cửa thứ 6 thằng chả không có đóng.

Còn cái người có Tuệ thì họ không có đóng mà họ thấu suốt.

Nghe tôi nói nè, đối với con nít không cho nó ăn kẹo bằng cách là mình đem giấu hộp kẹo hoặc là mình vắn nắp cho nó chặt thì đó gọi là đóng cửa. Đối với người lớn thì mình không cần phải đóng cửa mà đối với người lớn là họ kiêng ăn kẹo bằng cách họ thấu suốt, biết không? đối với con nít là cô phải đi giấu, cô phải đi khóa cửa, rồi cô phải đi vắn nắp cho cứng, nói chung cô bày đủ trò để cho con nít nó đừng ăn. Nhưng đến người lớn là không, người lớn là cô không có cần đóng cửa tủ, khóa cửa tủ, vắn nắp kẹo, không có cần, cô chỉ cần nói một câu nó hiểu, tiểu đường, hư răng, xong, chỉ nghe tới hai cái đó, tiểu đường, hư răng là bắt đầu... là chưa kể cái ăn ngọt nhiều nó dẫn đến nhiều hệ lụy khác là bỏ cơm. Ăn ngọt nhiều quá là bỏ cơm, sắp tới giờ ăn mà ăn ngọt là bỏ cơm, mà hề bỏ cơm là gì ta? là người thiếu chất. Thường bữa ăn là cái bữa bổ sung các chất mà bây giờ mình tập trung mình ăn ngọt, sắp tới giờ ăn cái mình no, không có ăn ngon, lâu ngày mình thiếu tùm lum chất mà mình không biết. Trong khi bữa ăn đó là cơ hội tốt nhất trong ngày để mình bổ sung chất, chính vì nói vậy cho nên là một cái người trưởng thành là họ xong rồi. Trong khi đối với một cái người tu thiền họ giống như một đứa trẻ tức là chỉ đóng cửa thôi. Tôi xài cái chữ này là chữ rất là có rất là cân nhắc, rất là cân nhắc cái chữ này. Tu Định là chỉ đóng cửa thôi. Còn nguyên cái Tuệ là thấu suốt.

Thì mình giải quyết vấn đề bằng cách thấu suốt đó nó tốt hơn là mình đóng cửa. Thí dụ như ban đêm mà nghe cái gì đó, nghe lục cục bên ngoài cái mình chốt cửa lại, cái cách đó nó không có hay bằng mình tìm cách quan sát bên ngoài, có đúng không? đó là một. Rồi còn cái nữa những ai từng sợ ma hồi nhỏ thì biết, sợ ma, hồi nhỏ bằng cách là trùm mền. Nhưng mà đàn ông, thanh niên không có. Đàn ông, thanh niên khi mà nó nghe cái gì lạ lạ là một tay cầm đèn pin, một tay cầm gậy, đúng không? đó, nó phải đi nó tìm. Trong khi cái kiểu mà trùm mền là một, gài, đóng cửa là hai nó thuộc vào loại 2, loại giải quyết vấn đề bằng cách đóng cửa. Trong khi người đàn ông là sao ta? họ tắt đèn họ quan sát bên ngoài hoặc là họ cầm đèn pin, họ cầm gậy họ đi coi cái gì. Đó là giải quyết vấn đề thông suốt, cách giải quyết vấn đề 2 này nè nó tốt hơn. Cách giải quyết một rất là tệ. Nghe sợ quá, một là trùm mền hai là chốt cửa cho chắc lại rồi là run suốt đêm. Các vị biết bên Châu Á mình nó có cái từ gọi là “cù lằn giấu mặt” khi mà nó sợ quá nó che. Còn bên tụi Trung Đông thì nó có cái từ kêu là “đà điều gùi cát” nó cứ rút vô là xong, có nghĩa là nó dấu, nó không muốn nhìn nữa là xong. Nhưng mà mình không thể giải quyết...hoặc là bên Tàu nó có cái từ nữa là “mũ ni che tai” vậy, tôi không muốn nghe nữa, tôi không muốn biết gì hết, không biết gì hết. Nhưng mà riêng trong Đạo mình, mình không thể giải quyết vấn đề bằng cái kiểu “mũ ni che tai” được, mình không thể làm lơ được mà mình phải giải quyết bằng cách là thấu suốt nó.

Thì thế giới thông qua 6 Xúc là sao? Là đối với người sanh tử thì là 3 hạng đầu, 4 hạng đầu. Còn đối với người giải thoát là hạng thứ 5. Thế giới thông qua 6 Xúc là vậy.

Rồi bắt đầu ghi câu cuối nè. Câu cuối là câu chốt quan trọng nhất. Không hiểu gì về 6 Xúc thì đó là đường sanh tử. Hiểu rõ về 6 Xúc đó là đường giải thoát. Chỉ vậy thôi, câu cuối cùng.

Không hiểu gì về 6 Xúc. Đó là đường sanh tử, không cần phải nói gì phiền não, rồi cảnh giới rồi, ôi mệt, chỉ mới một phát một: mù tịt về 6 Xúc chính là đường sanh tử. Mà hiểu biết được 6 Xúc chính là đường giải thoát. Nghe rất là kỳ, rất là gọn nhưng mà thật sự nó là như vậy. Nghe hiểu không?

hoặc là tôi thấy một cái đứa mà mới lớn mình sợ lắm vì nó không biết cái gì nên và không nên, cái đó là 6 Xúc chứ gì nữa. Nhưng một người trưởng thành, người có ăn học, có giáo dục thì chỉ cần họ biết cái gì nên và không nên coi như là khỏe. Thì ở đây cái 6 Xúc nó là vậy. 6 Xúc có nghĩa là kiểm soát được cái 6 căn với 6 trần. Còn nói sâu hơn nữa, kiểm soát 6 Xúc không phải là tập trung vào 6

trần mà là xác định thái độ trước 6 trần, tu 6 Xúc không phải là làm việc với 6 trần mà là xác định thái độ trước 6 trần. Hai cái này khác nhau phải không ta?

Tu tập với 6 Xúc không phải là làm việc, không phải là làm việc với 6 trần mà là xác định thái độ của mình trước 6 trần, hiểu cái này phải không? Trình độ dẫn đến thái độ. Khi mà mình có bài học là từng chữ, từng câu phải là bài học hết.

Tu tập với 6 Xúc không phải là làm việc với 6 trần, mà là xác định thái độ với 6 trần. Trình độ dẫn đến thái độ, Do cái mức hiểu của mình tới đâu thì mình có cái thái độ với 6 trần tới đó.

Có người thì cũng trước 6 trần đó họ bị khổ, còn có người trước 6 trần đó họ được vui. Nhưng trong cái nhóm vui đó nó chia hai:

- Vui tạm thời.

- Và vui vĩnh viễn.

Vui tạm thời là họ làm thiện, hoặc là họ tu thiện, cầu quả nhân thiên thì đó là vui tạm thời. Vui vĩnh viễn là không còn sanh tử nữa. Có người hỏi Ngài Xá Lợi Phất khi nhập Niết bàn thì không còn cảm thọ, không còn cảm giác thì sao gọi là hạnh phúc. Thì nó hạnh phúc là bởi vì nó không còn cảm giác. Hồi đó giờ mình cứ quen nghĩ hạnh phúc phải dính liền với cảm giác. Ngài nói không? vì hạnh phúc nó có hai:

- Một loại hạnh phúc liên hệ đến cảm giác.

- Cái thứ hai là hạnh phúc vì bản chất vấn đề. Đau khổ và hạnh phúc nó đều có hai loại biết cái đó không?

- Một là đau khổ và hạnh phúc là phải dính, dựa trên cảm giác

- Còn cái trường hợp thứ hai, là đau khổ và hạnh phúc dựa trên bản chất.

Tôi ví dụ cô có đứa cháu ngoại, nó đi lạc. Cô đi với nó, với mẹ nó là con gái của cô, đang đi nó mất, đi tìm nó. Khi mà tìm được nó rồi thì lúc mà từ xa cô thấy nó, cô thấy nó gặp mẹ nó thì cô nói với ông xã, cô nói vậy là khỏe rồi. Cái khỏe đây không phải là cảm giác, mà khỏe đây là khỏe bản chất, bản chất của vấn đề đó. Như vậy vấn đề được giải quyết rồi, nghe kịp không? như vậy khỏe rồi anh ơi, khỏe rồi, nó thấy mẹ nó rồi, nó gặp má nó rồi. Vậy là khỏe rồi anh ơi. Chữ khỏe nó có nghĩa nữa, dựa trên cảm giác, thí dụ mình vừa bị bệnh mình khỏe trở lại thì cái khỏe đó liên hệ đến cảm giác, đúng không? còn trường hợp cái khỏe này là trời ơi, nó gặp má nó rồi anh ơi, khỏe rồi, thì cái chuyện mà nó đi lạc không còn nữa, cái chuyện mà mình lo không còn nữa, thì cái đó cũng gọi là khỏe, hoặc là thôi vợ chồng gặp nhau đoàn tụ, định cư ở nước ngoài như vậy là vui rồi, cái vui này là vui bản chất hay là vui cảm giác?

Ở đây cũng vậy, Ngài xá Lợi Phất Ngài nói Niết Bàn mình gọi là hạnh phúc. Cái hạnh phúc đây không phải là dựa trên cảm giác mà là dựa trên bản chất. Cái bản chất của nó tại sao là hạnh phúc là bởi vì không còn sanh diệt nữa, còn có cái gì nữa đâu mà sanh diệt. Có nhiều người hiểu lầm rất là nặng chỗ này. Họ nói rằng là khi đắc quả, nhập Niết bàn là mình nhập, mình chìm sâu vào một cái gì đó mà cái đó không sanh diệt, không phải, mà vì không còn cái gì để sanh diệt cho nên gọi là bất sanh bất diệt. Chứ còn hiểu lầm tưởng là có cái gì đó để chun vào là không phải.

Cái thứ hai nữa là hỏi có cái gì là cái gì? khi mà cái đó không còn được biết đến qua 6 căn. Khi mà vị A La Hán mà tắt thở rồi thì không còn cái biết nào nữa hết, mà một người mà mình nghĩ coi vĩnh viễn không còn tái sanh thì mình rất là lo, nhưng mà đối với một vị Thánh vì họ biết rõ niết bàn là cái gì, họ biết rõ sanh tử là cái gì. Thì Niết bàn là một sự nghỉ ngơi tuyệt đối, vĩnh viễn. Còn mình khơi khơi phiền não còn đầy mà kêu mình tắt thở cái là không còn gì nữa hết thì mình rất là sợ. Đó là nỗi lo của người đoạn kiến, họ nghĩ chết rồi là hết, họ tiếc dữ lắm. Còn mấy cái người mà các bậc Thánh thì khác vì họ hiểu rõ sanh tử là gì, cho nên khi mà họ biết rằng mình vĩnh viễn không còn tái sanh nữa họ không có tiếc nuối và không có sợ hãi. mà rất tiếc là không biết làm sao giải thích cái đó đây. Đại khái tôi nói như vậy đó, khi mà mình quá ngán ngẫm cái chuyện luân hồi thì mình biết chiều nay mình sẽ chết và mình sẽ không còn tái sanh nữa và mình biết luân hồi là cái gì? Cái gì nó tạo nên luân hồi và bây giờ mình không còn điều kiện để luân hồi nữa, chiều nay mình sẽ chết thì lúc đó mình ra đi rất thanh thản. Còn đang này mình mù tịt mình không biết mình là ai, ở đâu mình tới, rồi bây giờ dùng một cái mình nghĩ chết là hết thì nó vừa tiếc nuối, vừa sợ hãi. Cái Kalama ngoài cái chuyện mà giúp người ta có chỗ tu, những người họ muốn có chỗ về mà cũng khó, cũng còn là mình lâu lâu mình về mình làm cái gì đó để cho mình, không lo lắng gì hết, muốn đi làm

phước thì làm, bởi vì trong Kinh có ghi rõ vậy nè, có nhiều khi hành giả cái Tâm, Niệm. Cái Niệm và cái Định nó yếu, đang ngon vậy hai ba ngày nó xuống, phải suy nghĩ tại sao cái Niệm anh yếu không tập trung được. Phải suy nghĩ như sau:

1/ Anh có hứa ai cái gì mà ta chưa làm, quên.

2/ Ta có xúc phạm, làm tổn thương ai mà ta chưa xin lỗi.

3/ Ta nên đi đánh lễ, cúng dường bảo tháp, tượng Phật hoặc là đi cúng dường.

4/ Ta có việc gì đây, ta có dự định mà ta chưa làm xong.

Việc dự định. Hai là lời hứa. Ba là có lỗi với ai. Bốn là cần bổ sung thiện tâm. Đó, bốn cái này.

Một là việc dự định, nghĩa là mình tính làm cái gì đó, cô có bị cái đó không cô? Tôi tính vô cái phòng này tôi làm cái gì ta? Có bị cái đó không, cô Phượng?

Một là việc dự định, mình muốn cái gì đó mà mình chưa làm xong là nó không có yên, mình cứ ngồi nhớ hoài. Hai nữa là lời hứa, mình hứa với ai mà mình chưa thực hiện xong. Ba là có lỗi với ai mà chưa xin lỗi. Bốn là có một thiện pháp nào đó cần bổ sung. Thí dụ mình đi đánh lễ đèn tháp.